T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/367
KARAR NO : 2024/449
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Davacının üyesi bulunduğu İlksan'ın Çayırova ilçesinde 19/06/2021 tarihinde İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü gözetim ve denetiminde ve Müdürlükçe belirlenen seçim divanı yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilen 9. Dönem *"ilçe temsilci"* seçiminde oy kullandırılmadığı ve geçersiz bir oyun geçerli kabul edildiği gerekçesiyle yapılan seçimin iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDEgörülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Ö. Ç.
Vekili :Av. K. C.
Davalılar : 1- Çayırova İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
2- İlksan Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. S. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde öğretmen kadrosunda sınıf öğretmeni olarak görev yaptığını, 4357 sayılı Kanun'un 11. maddesi kapsamında 493588 üye numarasıyla İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı (İlksan) üyesi olduğunu, Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünün 07/06/2021 tarih ve 26056351 sayılı Olur'u doğrultusunda Çayırova ilçesinde İlksan 9. Dönem*"ilçe temsilci"* seçiminin 19/06/2021 tarihinde İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü gözetim ve denetiminde ve Müdürlükçe belirlenen seçim divanı yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirildiğini, seçimde hukuka ve kanuna aykırı işlemler yapıldığını, İlksan üyesi olan müvekkile Milli Eğitim Bakanlığı personeli tarafından seçmen listesinde ismi bulunmadığı gerekçesiyle oy kullandırılmadığını, oy pusulasındaki yazı nedeniyle geçersiz olması gereken bir oyun geçerli kabul edildiğini, hukuka aykırı bu eylemler nedeniyle İlksan 9. Dönem ilçe seçimlerinin yenilenmek üzere iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Kocaeli 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 27/07/2021 tarih ve E.2021/227, K.2021/208 sayılı kararı ile, davanın Çayırova Asliye Hukuk Mahkemesine açıldığı ve sehven Mahkemelerine tevzii edildiği, Çayırova ilçesinde adli yargı teşkilatı olmayıp adli yönden Gebze ilçesi adli yargı çevresi içinde olduğu gerekçesiyle dosyanın Gebze Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

3. Gebze 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 31/08/2021 tarih ve E.2021/218 sayılı kararı ile, davanın görevsizlik nedeniyle HMK'nın 114/1-c, 115/2 maddeleri gereğince usulden reddine, mahkemelerinin görevsizliğine, dosyanın görevli Gebze İş Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

4. Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi 30/12/2021 tarih ve E.2021/2401, K.2021/1918 sayılı kararı ile, istinaf incelemesinin iş bölümüne göre Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi tarafından yapılması gerektiğinden Dairelerinin görevsizliğine, dosyanın Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesine gönderilmesine karar vermiştir. Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi 10/01/2022 tarih ve E.2022/1, K.2022/39 sayılı kararı ile, istinaf başvurusunu inceleme görevinin 1. Hukuk Dairesine ait olduğuna, Dairelerinin görevsizliğine, dosyanın Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesine gönderilmesine karar vermiştir. Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 11/01/2022 tarih ve E.2022/64, K.2022/47 sayılı karar ile, ilk derece mahkemesi kararına yönelik istinaf kanun yolu başvurusunu inceleme görevinin Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesine ait olduğu anlaşıldığından Dairelerinin görevsizliğine, dosyanın Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi ve 3. Dairesi tarafından gönderilmesine karar verildiği ve iş bölümü uyuşmazlığı doğduğundan, 5235 sayılı Kanun'un 35/1 maddesi gereğince iş bölümü uyuşmazlığının çözümlenmesi, iş bölümü yönünden görevli dairenin belirlenmesi amacıyla dosyanın Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kuruluna gönderilmesine karar vermiştir.

5. Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu 20/01/2022 tarih ve E.2022/4, K.2022/4 sayılı kararı ile, Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına, dosyanın bu Daireye gönderilmesine karar vermiş, Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 08/02/2022 tarih ve E.2022/225, K.2022/181 sayılı karar ile, Gebze 3. Asliye Hukuk Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğundan, davalı İlksan Genel Müdürlüğü vekilinin istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK'nin 353/1-b.1 maddesi gereğince esastan reddine kesin olarak karar vermiştir.

6. **Gebze 4. İş Mahkemesi 28/03/2024 tarih ve E.2023/299, K.2024/142 sayılı kararı**ile, davanın idari yargının görev alanına girdiği, davanın yargı yolunun caiz olmadığı gerekçesiyle 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115. maddeleri uyarınca usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısımları şöyledir:

"...Dosya kapsamının değerlendirilmesinde; İlksan ilçe ve il temsilcilerinin seçimlerinin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İlçe ve İl Milli Eğitim Müdürlükleri vasıtasıyla yürütüldüğü, İlçe ve İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin İLKSAN ilçe ve il temsilcileri seçimlerini İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Anastatüsü ve Temsilciler Kurulu Seçim Yönetmeliği hükümlerine göre yaptığı, İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Temsilciler Kurulu Seçim Yönetmeliğinde açıkça düzenlendiği üzere; ilçe ve il temsilci seçimlerinin başından sonuna kadar tüm yetki ve sorumluluk Milli Eğitim Bakanlığına ait olup, dava konusu edilen Çayırova İLKSAN ilçe temsilci seçimlerinin idari işlem niteliğinde olduğu anlaşılmıştır. Davacı tarafça19/01/2024 tarihli beyan dilekçesi ekinde sunulan Ankara 15. İdare Mahkemesinin 15/10/2020 tarih ve 2020/1470 E. - 2020/1307 K. Sayılı karar, bu karara ilişkin verilen Ankara Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesinin 02/12/2020 tarih ve 2020/1492 E. - 2020/1617 K. Sayılı karar ile Ankara 13. İdare Mahkemesinin 21/10/2020 tarih ve 2020/1507 E. - 2020/1882 K. Sayılı karar, bu karara ilişkin verilen Ankara Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesinin 02/12/2020 tarih ve 2020/1502 E. - 2020/1616 K. Sayılı kararların İLKSAN'ın Temsilciler Kurulu(Genel Kurul) toplantısının/toplantıda alınan kararların iptaline ilişkin kararlar olduğu, sunulan kararlarda da incelendiği üzere Temsilciler Kurulu(Genel Kurul) Toplantılarının iptaline ilişkin açılacak davaların çözüm yerinin adli yargı mercileri olduğu ancak Mahkememiz dosyasına konu uyuşmazlığın İLKSAN Temsilciler Kurulu(Genel Kurul) Toplantısının iptaline ilişkin olmadığı, uyuşmazlığın İLKSAN Çayırova İlçe Temsilci Seçimlerinin iptaline ilişkin olduğu, davanın konusu itibariyle adli yargı yolunun caiz olmadığı, İLKSAN il temsilci seçimlerine ilişkin dosyaya sunulan benzer dosyalarda yargılamanın İdare Mahkemelerinde görülerek sonuçlandırıldığı Bölge İdare Mahkemelerince esasının incelenerek davaların kesinleştiği, bu doğrultuda davacı tarafça talep edilengenel kurul kararının iptali isteminin idari işleme yönelik iptal istemi olduğu ve davada idari yargı görevli olduğundan nedeniyle davanın HMK md. 114/1-b ve 115 gereğince yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur. (Yozgat İdare Mahkemesinin 25/01/2022 tarih ve 2021/980 E. - 2022/84 K. Sayılı kararı, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesinin 13/04/2022 tarih ve 2022/746 E. - 2022/904 K. Sayılı kararı, Kars İdare Mahkemesinin 12/10/2022 tarih ve 2022/554 E. - 2022/81 K. Sayılı kararı, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesinin 20/10/2023 tarih ve 2023/85 E. - 2023/1813 K. Sayılı kararı, Manisa 2. İdare Mahkemesi'nin 28/09/2022 tarih ve 2021/909 E. - 2022/956 K. sayılı kararı, İzmir Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesi'nin 25/04/2023 tarih ve 2022/2928 E. - 2023/888 K. sayılı kararı)..."

7. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdariYargıda

8. **Kocaeli 1. İdare Mahkemesi 11/06/2024 tarih ve E.2024/711 sayılı kararı ile,** uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Anastatüsü'nün 36. maddesinde, "Türk Ticaret Kanunu'nun 362, 363 ve 381 inci maddelerinde olduğu gibi ; a) Sandığın kâr ve zarar cetveli ile bilançosu, yıllık rapor ile birlikte Temsilciler Kurulunun olağan toplantısından en az 15 gün önce Sandık merkezi ve şubelerinin emrine amade bulundurulur. B) Temsilciler Kurulu Üyeleri şüpheli gördükleri hususlara denetçilerin dikkatlerini çekmeye ve bu hususta gerekli açıklamayı istemeye yetkilidirler. C) Kanun veya Anastatü hükümlerine ve bilhassa objektif hüsnüniyet kurallarına aykırı olan Temsilciler Kurulu kararları ile toplantıya davetin usulünce yapılmadığı ve gündemin gereği gibi ilan ve tebliğ edilmediği şeklindeki iddialar ile ilgili Temsilciler Kurulunca alınan kararlar aleyhine toplantıda hazır bulunanlardan muhalif oy kullanan üyeler ile usulsüzlük iddiasında bulunan üyeler ve Yönetim Kurulu tarafından kararın iptali yolunda bir ay içinde sandık merkezinin bulunduğu yer mahkemesinde dava açabilirler." hükmüne, 42. maddesinde ise, "Bu Anastatü'nün nün tatbikinde 4357, 7117, 3179 sayılı Kanunlarla Türk Medeni Kanunu'nun ilgili hükümleri, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve ilgili diğer kanunların genel hükümleri dikkate alınır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım (İLKSAN) 19.06.2021 tarihli Çayırova ilçe temsilciliği seçimleri ile söz konusu seçim sonucunda seçilen temsilcilerle gerçekleştirilen 25.09.2021 tarihli İLKSAN Kocaeli il temsilciği seçimlerinin iptali istemiyle (ve Gebze 4. İş Mahkemesi'nin 28.03.2024 tarih ve E:2023/299, K:2024/142 sayılı "Davanın idari yargının görev alanına girdiği" gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmesi üzerine) bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; yukarıda aktarılan ana statü hükümleri uyarınca Sandığın kuruluş ve işleyişinde Türk Medeni Kanunu, Borçlar Kanunu, Ticaret Kanunu ve Türk Ceza Kanunu hükümlerinin etkili olduğu, ana statüsü gereği özel hukuk hükümleri uygulanarak denetlenen İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı'nın (İLKSAN)19.06.2021 tarihinde gerçekleşen Çayırova ilçe temsilciliği seçimleri

ve25.09.2021 tarihinde gerçekleşen Kocaeli il temsilciği seçimlerinin iptali isteminden kaynaklanan işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

9. Kocaeli 1. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

10. 4357 sayılı Hususi İdarelerden Maaş Alan İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarına, Terfi, Taltif ve Cezalandırılmalarına ve Bu Öğretmenler İçin Teşkil Edilecek Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve Öğretmenlerin Alacaklarına Dair Kanun'un 11. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 14/5/1958 - 7117/1 md.)
Hükmi şahsiyeti haiz ve Maarif Vekaletine bağlı olmak üzere (İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığı) adı ile bir sandık kurulur.
Maarif Vekaleti bütçesinden maaş alan ilkokul öğretmenleri, ilkokul yardımcı ve stajyer öğretmenleri, yetiştirme yurtları öğretmenleri, arızalı çocuklara ilk tahsillerini veren müesseselerin öğretmenleri, Maarif müdürleri, ilköğretmen müfettiş ve denetmenleri, uygulama okulu öğretmenleri, İlköğretim Umum Müdürlüğü ve maarif müdürlüklerinde vazifeli memurlar ile Sandık işlerinde çalışan memurlar Sandığa azadırlar.
Sandık azası iken emekliye ayrılanlar, isterlerse azalıklarını devam ettirebilirler.
Sandığın gelirleri şunlardır:
1 - Azalardan umumi heyetçe tesbit edilecek miktarda her ay kesilecek aidat (azanın her terfi ettiği ayı takibeden ayda bu aidat yalnız o aya mahsus olmak üzere iki misli olarak alınır.)
2 - Teberrular ve Devlet bütçesinden yapılacak yardımlar.
3 - Sandık gelirlerinin nemalandırılmasından hasıl olan karlar.
4 - Sandığın maksatlarını tahakkuk ettirmeye elverişli prevantoryum ve kaplıca gibi tesisler satın alarak veya yaptırılarak bunların kiralanmasından veya işletilmesinden elde edilecek kazançlar.
Sandığın, azalarına hangi hallerde ve ne miktarda karşılıksız veya karşılıklı yardım yapacağı 14 üncü maddede yazılı "Ana statü" de belirtilir."

11. 4357 sayılı Kanun'un 14. maddesi şöyledir:

"11 ve 12 nci maddelerde yazılı sandıkların mevcutları ve alacakları Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haizdir.
Sandığın gelirleri bilümum vergi, resim ve harçlara tabi olmadığı gibi haciz ve temlik dahi edilemez.
(Değişik: 9/4/1985 - 3179/1 md.) Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığının tediyeleri Divanı Muhasebat vizesine tabi değildir. Sandığın İdaresi, İşleyiş tarzı ve esasları Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca hazırlanan bir "anastatü" ile tespit olunur.
Bu sandıkların işlerinde çalıştırılacak memur ve müstahdemler 1683 sayılı kanun ile kabul edilen esaslar gözönünde tutularak yapılacak bir nizamnameye göre tekaüt edilirler. Tekaüt aylıklarını bu sandıklardan alırlar."

12. 14/06/2018 tarih ve 2729 sayı ile Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisinde yayınlanarak yürürlüğe giren İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Temsilciler Kurulu Seçim Yönetmeliği'nin*"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu yönetmeliğin amacı, Sandık Temsilciler Kurulu Üyelerinin seçimine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve seçim işlemlerinin yürütülmesi ile ilgili hususları düzenlemektir."

13. Yönetmeliğin "*Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Bu yönetmelik, Sandığın organlarında görev alacak ilçe ve il temsilcilerinin seçimi ve seçilme esasları ile ilgili hususları kapsar."

14. Yönetmeliğin "*Tanımlar"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"(1) Bu yönetmelikte geçen;
a) Ana Statü : İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Ana Statüsünü,
b) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,
c) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
ç) İlçe ve İl Temsilcileri: Sandık üyeleri tarafından seçilen ilde ve ilçede görevli kişileri,
d) Sandık: İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığını,
e) Sandık Organları: Temsilciler Kurulunu, Yönetim Kurulunu, Denetleme Kurulunu ve Genel Müdürlüğü,

f) Temsilciler Kurulu: Sandık üyelerinin kendi aralarında seçecekleri temsilcilerden meydana gelen organı,

ifade eder.

15. Yönetmeliğin "*İlçe temsilcilerinin seçimi" b*aşlıklı 5. maddesi şöyledir:

" *(1) İlçe temsilcileri; ilçe merkezi ile bağlı köy ve kasabalarda görevli Sandık üyeleri tarafından seçilir.*

(2) İlçe Temsilci sayıları, ilçe merkezi ile bağlı köy ve kasabalarda görevli Sandık üye sayıları esas alınarak tespit edilir.

(3) Üye sayısı 500'e kadar (500 dahil) olan ilçelerde, 1; 500'den 1500'e kadar (1500 dahil) olan ilçelerde 2; 1500'den 3000'e kadar (3000 dahil) olan ilçelerde 3; 3000'den fazla üyesi bulunan ilçelerde 4 kişi hesabıyla ilçe temsilcileri seçilir.

(4) İlçe temsilcileri belirlenen üye sayısına göre asgari 1, azami 4 üyeden oluşur. Seçilen asıl üye sayısı kadar da yedek üye seçilir.

(5) Seçimler; Millî Eğitim Müdürlüklerince 6 yılda bir, Mart veya Nisan ayları içerisinde uygun görülecek bir tarihte yapılır. Millî Eğitim Müdürlükleri; toplantının yapılacağı tarihi, yeri ve gündemi en az 30 gün önceden okul müdürlükleri aracılığıyla Sandık üyelerinin tamamına imza karşılığında duyurur. Belirlenen gün ve saatte Sandık üyeleri toplanır. Millî Eğitim Müdürü veya görevlendireceği bir şube müdürünün başkanlığında Sandık üyelerince açık oyla 1 katip ve 2 üye seçilerek seçim kurulu divanı oluşturulur. Başkanı, Sandık üyesi değilse oy kullanamaz

(6) İlçe temsilcileri ve yedek üyeleri ön adaylar arasından gizli oyla, açık tasnif ile seçilir. Seçim sonucu bir tutanakla tespit ve ilan edilir. Sonuçlar, İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bildirilir.

(7) Seçimle ilgili tüm güvenlik ve benzeri tedbirler mülki amirlerce alınır.

(8) Seçimle gelen İlçe Temsilcilerinin sürelerinin dolması halinde tekrar seçilmeleri mümkündür."

16. İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı Anastatüsünün (Anastatü) *"Üyelikler"* başlıklı 18. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(Değişik:RG-27/8/2017-30167)

(1) (Değişik:RG-7/7/2018-30471) Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden maaş alan kadrolu ve sözleşmeli,

a) Sınıf öğretmenleri,

b) Aday/stajyer olarak çalışan sınıf öğretmenleri,

c) Özel eğitim kurumlarında ilk tahsili veren öğretmenler,

ç) İl/İlçe Milli Eğitim Müdürleri,

d) Maarif müfettişleri,

e) İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinde görevli memurlar,

f) Sandık işlerinde çalışanlar,

sandık üyesidir..."

17. Anastatünün *"Aidat Kesimi"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"4357 Sayılı Kanunun 7117 Sayılı Kanunla değişik 11 inci maddesi gereğince kesilecek aidatlar saymanlıklarca üyelerin aylık bordrolarından kesilerek Sandık hesabına intikal ettirilir."

18. Anastatünün *"Uygulanacak Hükümler"* başlıklı 42. maddesi şöyledir:

"Bu Anastatü'nün tatbikinde 4357, 7117, 3179 sayılı Kanunlarla Türk Medeni Kanunu'nun ilgili hükümleri, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve ilgili diğer kanunların genel hükümleri dikkate alınır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyası ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da

dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, sınıf öğretmeni ve İlksan üyesi olan davacının, 19/06/2021 tarihinde Çayırova ilçesinde İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü gözetim ve denetiminde yapılan İlksan 9. Dönem "ilçe temsilci" seçiminde hukuka aykırı işlemler yapıldığından bahisle seçimin iptali istemiyle açılmıştır.

22. Yukarıdaki mevzuat hükümleri incelendiğinde, 4357 sayılı Kanun'un 11. maddesinde, hükmi şahsiyeti haiz ve Maarif Vekaletine bağlı olmak üzere İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve İçtimai Yardım Sandığı kurulacağı, Maarif Vekaleti bütçesinden maaş alan ilkokul öğretmenlerinin Sandığa aza oldukları, Sandık azası iken emekliye ayrılanların, isterlerse azalıklarını devam ettirebilecekleri; Sandığın gelirleri arasında azalardan umumi heyetçe tesbit edilecek miktarda her ay kesilecek aidat, teberrular ve Devlet bütçesinden yapılacak yardımların bulunduğu düzenlenmiştir. Kanun'un 14. maddesinde ise Sandığın mevcutları ve alacaklarının Devlet mallarına ait hak ve rüçhanları haiz, gelirlerinin bilümum vergi, resim ve harçlara tabi olmadığı gibi haciz ve temlik dahi edilemeyeceği, Sandığın idaresi, işleyiş tarzı ve esaslarının Bakanlıkça hazırlanan bir "anastatü" ile tespit olunacağı hüküm altına alınmıştır.

23. 4357 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve 22/03/1995 tarihli ve 22235 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan İlksan Anastatüsü'nün 15. ve 19. maddelerinde, Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden maaş alan kadrolu ve sözleşmeli sınıf öğretmenlerinin sandık üyesi olduğu ve 4357 sayılı Kanun'un 11. maddesi gereğince kesilecek aidatların saymanlıklarca üyelerin aylık bordrolarından kesilerek Sandık hesabına intikal ettirileceği düzenlenmiştir.

24. Kanun koyucunun, Anayasaya uygun olmak koşulu ile kamusal ihtiyaçların gerekli kıldığı hallerde herhangi bir alanı yasal statü içine alarak bir kamu hizmeti tesis etmesi olanaklıdır. Nitekim, kanun koyucu tarafından, üyelerinin kendi mali olanaklarıyla dayanışmaları ve bu suretle gelecek endişesinden kurtularak maddi ve manevi huzura kavuşmalarını sağlamak amacıyla 4357 sayılı Kanun yürürlüğe konulmuş olup, bu amacın gerçekleştirilmesinde Sandığı kamusal hak ve yetkilerle donatan ve işlemlerinin kapsam ve sınırını tayin eden yasal düzenlemelerin idare hukuku alanını ilgilendiren düzenlemeler olduğu anlaşılmaktadır.

25. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davalı konumunda bulunan İlksan'ın mensuplarına sosyal yardım sağlamak amacıyla kanunla kurulduğu,Sandık Genel Müdürlüğünde asli ve sürekli hizmetlerin kamu personeli eliyle yürütüldüğü,Sandığa Kanun ile kamusal yetkiler ve ayrıcalıklar tanındığı gözönüne alındığında, İlksan'ın Kanun ile kurulmuş tüzel kişiliğe sahip bir "kamu kurumu" olduğunda, kamu görevlilerine sağladığı hizmetlerin de kamusal nitelik taşıdığında kuşku yoktur.

26. Diğer taraftan, üyelerin Sandıkla olan ilişkileri yönünden hukuki durum incelendiğinde; üyeliğin Kanun ile zorunlu kılınması ve Sandığın da üyeleri için Kanun'da ve Anastatü'de belli edilen sosyal yardımları sağlamak ve kamusal nitelikli hizmetleri yerine getirmek amacıyla kurulmuş olması karşısında, bu ilişkinin idare hukuki ilişkisiolduğu açıktır.

27. Her ne kadar, Anastatü'nün 42. maddesinde, bu Anastatü'nün tatbikinde idare hukukunu ilgilendiren 4357, 7117, 3179 sayılı Kanunların yanısıra özel hukuk alanına ilişkin bulunan Türk Medeni Kanunu'nun ilgili hükümleri, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve ilgili diğer kanunların genel hükümlerinin de dikkate alınacağına işaret edilmiş ise de, bu hüküm ile kanun koyucu tarafından, mevcutların işletilmesi ve nemalandırılması için iktisadi ve ticari alanda gösterilecek faaliyetlere esneklik kazandırılmak amacıyla İlksan'ın üçüncü kişilerle arasında olan bu tür faaliyetleri yönünden özel hukuk hükümlerine tabi kılındığının anlaşılması gerekmekte olup, bu hususun, İlksan'ın "kamu kurumu" niteliğine engel teşkil etmeyeceği doğal olduğu gibi, bu hükümden hareketle, idare hukuku ilişkisi niteliği taşıyan "Üye- Sandık" ilişkisinin de özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucuna ulaşmak olanaksızdır.

28. Dava konusu olay incelendiğinde; davacının üyesi bulunduğu İlksan'ın Çayırova'da İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü gözetim ve denetiminde ve Müdürlükçe belirlenen seçim divanı yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilen 9. Dönem "ilçe temsilci" seçiminde Milli Eğitim Bakanlığı personeli tarafından seçmen listesinde ismi bulunmadığı gerekçesiyle oy kullandırılmadığı ve geçersiz olması gereken bir oyun geçerli kabul edildiğini belirterek hukuka aykırı işlemler yapıldığından bahisle seçimin iptali isteminden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Olayda, Sandık tarafından 4357 sayılı Kanun ile tanınan kamusal yetkilere dayalı olarak, idari usul ve esaslara göre tek yanlı biçimde, davacıya oy kullandırılmaması ile oyların geçerliliğine ilişkin tesis edilen işlemin idari bir işlem olduğu açıktır.

29. Yukarıdan belirtilen tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; gerek İlksan'ın tüzelkişiliğe sahip bir kamu kurumu olması, gerek "Üye-Sandık" ilişkisinin idare hukuku kurallarına göre belirlenmesi ve gerekse İlksan'ın kuruluş amacı olarak belirlenen hizmetleri yerine getirdiği sırada karar ve yürütme organlarınca, kamu gücüne dayanılmak suretiyle resen ve tek yanlı olarak tesis edilen işlemlerin idari nitelik taşıdığının açık bulunması karşısında, davanın görüm ve çözümünün idari yargının görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 11/06/2024 tarih ve E.2024/711 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 11/06/2024 tarih ve E.2024/711 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

07/10/2024tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN